

KỂ CHUYỆN

SỰ TÍCH HỒ BA BỂ

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Rèn kĩ năng nói :

– Dựa vào lời kể của GV và tranh minh hoạ, HS kể lại được câu chuyện đã nghe, có thể phối hợp lời kể với điệu bộ, nét mặt một cách tự nhiên.

– Hiểu truyện, biết trao đổi với các bạn về ý nghĩa câu chuyện : Ngoài việc giải thích sự hình thành hồ Ba Bể, câu chuyện còn ca ngợi những con người giàu lòng nhân ái, khẳng định người giàu lòng nhân ái sẽ được đền đáp xứng đáng.

2. Rèn kĩ năng nghe :

– Có khả năng tập trung nghe cô (thầy) kể chuyện, nhớ chuyện.

– Chăm chú theo dõi bạn kể chuyện. Nhận xét, đánh giá đúng lời kể của bạn ; kể tiếp được lời bạn.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

– Tranh minh hoạ truyện trong SGK (có thể phóng to, nếu có điều kiện).

– Tranh, ảnh về hồ Ba Bể (nếu sưu tầm được).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

1. Giới thiệu truyện

– Trong tiết Kể chuyện mở đầu chủ điểm *Thương người như thể thương thân*, các em sẽ nghe cô (thầy) kể câu chuyện giải thích sự tích của hồ Ba Bể – một hồ nước rất to, đẹp thuộc tỉnh Bắc Kạn. (GV giới thiệu tranh, ảnh hồ Ba Bể – nếu có.)

– Trước khi nghe cô (thầy) kể chuyện, các em hãy quan sát tranh minh hoạ, đọc thầm yêu cầu của bài kể chuyện (KC) hôm nay trong SGK.

2. GV kể chuyện *Sự tích hồ Ba Bể* (2 hoặc 3 lần). Giọng kể thong thả, rõ ràng ; nhanh hơn ở đoạn kể về tai hoạ trong đêm hội ; chậm rãi ở đoạn kết. Chú ý nhấn giọng những từ ngữ gợi cảm, gợi tả về hình dáng khổ sở của bà cụ ăn xin, sự xuất hiện của con giao long, nỗi khiếp sợ của mẹ con bà nông dân, nỗi kinh hoàng của mọi người khi đất dưới chân rung chuyển, nhà cửa, người vật đều chìm ngấm dưới nước...

– GV kể lần 1, HS nghe. Sau đó giải nghĩa một số từ khó được chú thích sau truyện. Có thể vừa kể vừa kết hợp giải nghĩa từ.

– GV kể lần 2, vừa kể vừa chỉ vào từng tranh minh hoạ phóng to trên bảng (hoặc yêu cầu HS nghe, kết hợp nhìn tranh minh hoạ, đọc phần lời dưới mỗi tranh trong SGK).

– GV kể lần 3 (nếu cần).

Nội dung câu chuyện :

Sự tích hồ Ba Bể

1. Ngày xưa, có lần xã Nam Mẫu thuộc tỉnh Bắc Kạn mở ngày hội cúng Phật. Mọi người nô nức đi xem hội. Ai cũng lo làm việc tốt lành để cầu phúc.

Hôm ấy, bỗng có một bà cụ ăn xin không biết từ đâu đến. Trông bà thật gớm ghiếc, thân thể gầy còm, lở loét, mùi hôi thối xông ra rất khó chịu. Đến đâu bà cũng phều phào mấy tiếng : "Đói lắm các ông, các bà ơi !" Rồi giơ rá ra bốn phía, cầu xin.

2. Nhưng đến đâu bà cụ cũng bị xua đuổi. Lê mình ra khỏi đám hội, vào nhà nào, bà cũng bị đuổi ra. May sao đến ngã ba, bà gặp mẹ con bà nông dân vừa đi chợ về. Thấy bà lão ăn xin tội nghiệp, người mẹ thương tình, đưa bà cụ về nhà, lấy cơm cho ăn, rồi mời nghỉ lại.

Khuya hôm đó, hai mẹ con bỗng thấy chỗ bà cụ nằm sáng rực lên. Nhưng lạ thay, ở đấy không còn bà cụ ăn xin già yếu, lở loét nữa mà có một con giao long to lớn đang cuộn mình, đầu gác lên xà nhà, đuôi thò xuống đất. Mẹ con bà nông dân rụng rời kinh hãi, đành nhắm mắt nằm im phó mặc cho số phận.

3. Nhưng sáng hôm sau, tỉnh dậy họ chẳng thấy giao long đâu. Trên chõng vẫn là bà cụ ốm yếu. Bà đang sửa soạn ra đi. Bà nói : "Vùng này sắp có lụt lớn. Ta cho hai mẹ con chị gói tro này, nhớ rắc ngay xung quanh nhà mới tránh được nạn."

Người mẹ vốn là một bà goá nghe vậy lấy làm lạ, bèn hỏi : "Thưa cụ, vậy làm sao để cứu mọi người khỏi chết chìm ?" Bà cụ suy nghĩ giây lát rồi nhặt một hạt thóc, cắn vỡ ra, đưa vỏ trấu cho hai mẹ con và bảo : "Hai mảnh vỏ trấu này sẽ giúp mẹ con nhà chị làm việc thiện".

Nói rồi, vụt một cái, đã không thấy bà cụ đâu nữa. Hai mẹ con vội làm theo lời dặn rồi đi kể chuyện cho mấy người gần đó biết. Họ đều cười, cho đó là chuyện bâng quơ.

4. Tối hôm đó, đám hội đang náo nhiệt, mọi người đang lễ bái, bỗng có một cột nước từ dưới đất phun lên. Nước càng phun càng mạnh, đất xung quanh lở dần. Lúc ấy, ai nấy mới kinh hoàng, chen nhau chạy tháo thân. Nhưng không kịp nữa rồi. Đất dưới chân họ rung chuyển. Một tiếng ầm ỹ dội nổi lên, nhà cửa, người vật đều chìm ngấm dưới nước.

5. Trong khi tất cả đều ngập chìm trong biển nước thì ngôi nhà nhỏ của hai mẹ con nhà kia vẫn khô ráo vì nền nhà của họ mỗi lúc một cao lên. Đau xót trước cảnh nước lụt bất ngờ tàn phá, hai mẹ con đem hai mảnh vỏ trấu ra. Vừa đặt xuống nước, vỏ trấu hoá thành hai chiếc thuyền. Thế là mặc gió mưa, họ chèo thuyền đi khắp nơi, cố sức vớt những người bị nạn.

Chỗ đất sụt ấy, nay là hồ Ba Bể. Còn cái nền nhà của hai mẹ con kia thành một hòn đảo nhỏ trong hồ. Người địa phương gọi hòn đảo nhỏ ấy là gò Bà Goá.

TRUYỆN DÂN GIAN VIỆT NAM

- ☺ – **Cầu phúc** : cầu xin được hưởng điều tốt lành.
- **Giao long** : loài rắn lớn, còn gọi là thương luông.
- **Bà goá** : người phụ nữ có chồng bị chết.
- **Làm việc thiện** : làm điều tốt lành cho người khác.
- **Bàng quơ** : không đầu vào đầu, không có cơ sở để tin tưởng.

3. Hướng dẫn HS kể chuyện, trao đổi về ý nghĩa câu chuyện

- HS đọc lần lượt yêu cầu của từng bài tập.
- GV nhắc HS trước khi các em kể chuyện :
 - + Chỉ cần kể đúng cốt truyện, không cần lặp lại nguyên văn từng lời của cô (thầy).
 - + Kể xong, cần trao đổi cùng các bạn về nội dung, ý nghĩa câu chuyện.

a) KC theo nhóm

HS kể từng đoạn của câu chuyện theo nhóm 4 em (mỗi em kể theo 1 tranh) hoặc 2 em (mỗi em kể theo 2 tranh). Sau đó 1 em kể toàn bộ câu chuyện.

b) Thi KC trước lớp :

- + Một vài tốp HS (mỗi tốp 4 em) thi kể từng đoạn của câu chuyện theo tranh.
- + Một vài HS thi kể toàn bộ câu chuyện.
- + Mỗi HS hoặc nhóm HS kể xong, trao đổi cùng các bạn về nội dung, ý nghĩa câu chuyện, trả lời câu hỏi : *Ngoài mục đích giải thích sự hình thành hồ Ba Bể, câu chuyện còn nói với ta điều gì ?* GV chốt lại : Câu chuyện ca ngợi những con người giàu lòng nhân ái (như hai mẹ con bà nông dân) ; khẳng định người giàu lòng nhân ái sẽ được đền đáp xứng đáng.

+ Cả lớp và GV nhận xét, bình chọn bạn KC hay nhất, bạn hiểu câu chuyện nhất.

4. Củng cố, dặn dò

- GV nhận xét tiết học, khen ngợi thêm những HS nghe bạn KC chăm chú, nêu nhận xét chính xác.
- Yêu cầu HS về nhà kể lại câu chuyện cho người thân, xem trước nội dung tiết KC *Nàng tiên Ốc* (tuần 2).